

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»
Педагогічний факультет**

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИКУМ З ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗДО**

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

Протокол № 1 від 28.08.2023

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Практикум з організації освітньої діяльності в інклюзивному середовищі ЗДО
Освітня програма	Дошкільна освіта
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Магістр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	1/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 10 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт Дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу: метою викладання навчальної дисципліни є оволодіння магістрантами теоретичними знаннями щодо навчання, виховання та розвитку дітей з особливими освітніми потребами (ООП), а також практичними вміннями і навичками щодо роботи з дітьми з різними типами порушень психофізичного розвитку, створення та забезпечення рівних можливостей для отримання доступної, якісної та ефективної дошкільної освіти, повноцінного психофізичного та особистісного розвитку, соціалізації та інтеграції дітей зі зниженим зором, з дітьми глухими та зі зниженим слухом, дітей з порушенням мовлення, затримкою психічного розвитку, порушенням опорно-рухового апарату, дітей з розумовою відсталістю, розлади аутичного спектра, через розвиток порушених фізичних та психічних функцій засобами корекційно-компенсаторного впливу.

Завдання курсу:

- розвиток зорового чи слухового сприймання, мовлення, корекцію пізнавальної діяльності, фізичний розвиток, формування навичок просторового, соціально-побутового орієнтування;
- розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей дошкільного віку шляхом взаємодії з навколишнім середовищем на основі знань, умінь і навичок мовленнєвої, зокрема, комунікативної діяльності і творчості;
- формування компенсаційних способів діяльності як важливої передумови підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання в основній школі;
- створення передумов для соціальної реабілітації та інтеграції, розвиток самостійності та життєво важливих компетенцій, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку

Компетентності:

ПК. Здатність компетентно розв'язувати складні педагогічні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-5. Здатність працювати в команді

КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей

раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.
 КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальним інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

Програмні результати навчання:

- ПРН-1. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.
- ПРН-2. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.
- ПРН-3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.
- ПРН-4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.
- ПРН-6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.
- ПРН-9 Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого- педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.
- ПРН-10. Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Понятійно-категоріальний апарат корекційної педагогіки	Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні. Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.	Знати сутність понять корекція, компенсація, реабілітація, абілітація, соціалізація. Мати поняття про: форми корекції, співвідношення корекції та навчання (виховання), специфіка їх складових; види, етапи рівні компенсації; види реабілітація, (медична, психологічна, соціальна), етапи реабілітаційної роботи; співвідношення адаптації і компенсації.

2	<p>Особливість і психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами</p>	<p>Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проєктів.</p>	<p>Розуміти сутність норми і патології у психофізичному розвитку особистості. Знати основні групи порушень психофізичного розвитку; положення вчення Л.С.Виготського про складну структуру дефекту. Мати поняття про чинники, які визначають особливості розвитку дитини, причини виникнення порушень у розвитку. Знати загальну характеристику основних груп дітей з порушеннями психофізичного розвитку</p>
3	<p>Поняття про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дітей з порушеннями психофізичного розвитку</p>	<p>Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проєктів.</p>	<p>Мати поняття про сутність диференціальної діагностики дітей з порушеннями психофізичного розвитку; організацію роботи інклюзивно-ресурсних центрів. Знати вимоги до комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дітей (фізичного розвитку, мовленнєвого розвитку, когнітивної сфери, емоційно-вольової сфери, освітньої діяльності); загальний висновок інклюзивно-ресурсного центру</p>

		Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.	
4	Корекційно-розвиткова складова в роботі з дітьми з ООП	Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.	Зміст корекційно-розвиткової роботи з дітьми з ООП. Принципи корекційно-розвиткової роботи. Програми з корекційно-розвиткової роботи.
5	Робота з дітьми, які мають порушення мовлення	Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів. Організувати методичний	Особливості психофізичного розвитку дітей з порушеннями мовлення. Особливості соціалізації дітей з порушеннями мовлення. Індивідуальна програма розвитку дитини з порушеннями мовлення. Адаптація та модифікація освітнього процесу до потреб дітей з порушеннями мовлення. Корекційно-розвиткова та реабілітаційна робота з дітьми, які мають порушення мовлення. Практичні рекомендації щодо організації освітнього процесу для дітей із порушеннями мовлення в контексті інклюзивного навчання. Етикет спілкування.

		супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.	
6	Робота з дітьми, які мають розлади аутичного спектру (РАС)	<p>Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проєктів.</p> <p>Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.</p> <p>Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.</p> <p>Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого- педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.</p> <p>Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.</p>	<p>Особливості психофізичного розвитку дітей з РАС. Класифікація дітей з РАС. Особливості соціалізації та соціальної адаптації дитини з РАС. Особливості формування навчальних умінь у дітей з РАС. Індивідуальна програма розвитку дитини з РАС. Адаптація та модифікація освітнього процесу до потреб дітей з РАС. Адаптація фізичного середовища до потреб дітей з РАС. Корекційно-відновлювальна допомога дітям з РАС. Роль сенсорної кімнати для реабілітації дітей з РАС. Практичні рекомендації щодо організації освітнього процесу для дітей з РАС в контексті інклюзивного навчання. Етикет спілкування.</p>

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	40
Лабораторне заняття	-
Самостійна робота	5
Індивідуальне завдання	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
-----------------------------------	--

Література:

1. Бондар В.І., Синьов В.М., Тищенко В.В. Освіта дітей з особливостями психофізичного розвитку в Європі, Росії та Україні: порівняльний аналіз //Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. І.Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2012. – С. 15-22.
2. Білозерська І.О. Реалізація компетентнісної парадигми у роботі з батьками дітей з порушеннями психофізичного розвитку//Особлива дитина: навчання і виховання. – Дефектологія.- № 4.- К.-2011.
3. Миронова С.П. – Робота фахівців з сім'ями, які виховують дітей з особливими освітніми потребами //Актуальні питання корекційної освіти, Випуск №9 (2017).
4. Бандура Н.І. Корекційно-розвивальна програма дітей з інтелектуальною недостатністю. – Дитина з особливими потребами. - №2. – К. – 2016. [online] Доступно: <http://journal.osnova.com.ua/download/63-14-55519.pdf>
5. Бессонова Є.М., Юнусова А.А. Гра як засіб розвитку комунікативних навичок дітей з розладами аутичного спектра. - Дитина з особливими потребами. - №1.–К. – 2016. [online] Доступно: <http://journal.osnova.com.ua/download/63-13-54655.pdf>
6. Туріщева Л. В. Поради щодо спілкування з дітьми, які мають особливості розвитку здоров'я [online] – Дитина з особливими потребами. - №2. – К. – 2016. [online] Доступно: <http://journal.osnova.com.ua/download/63-14-55513.pdf>
7. Крикун А., Психолого-педагогічні умови реалізації компетентнісного підходу в сучасній інклюзивній освіті. – Рідна школа. - №1.- 2013. [online] Доступно: file:///C:/Users/admin/Downloads/rsh_2013_11_18.pdf
8. Лорман Т. Сім стовпів інклюзивної освіти. Як перейти від запитання «Чому?» до запитання «Як?» // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – №3 (57). – 2010. – С. 3-11. Тематика практичних завдань: розробка та презентація прогр М.М., 2019. 256 с.

Електронні ресурси

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789>.
3. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>

6. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти м. Івано-Франківськ вул. Бандери, 1 каб. 302 тел. 0978691513 https://kttmdiso.pnu.edu.ua/ ktmdo@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	к.п.н., доц. Кравець Надія Степанівна
Контактна інформація викладача	+80978691513 kravets.nadiia@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічна доброчесність осіб, що навчаються та працюють в університеті, регламентує низка нормативних документів, а саме: - Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». - Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». - Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за адресою: https://pnu.edu.ua/положення-прозапобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019). Ознайомитися з положенням можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання («Положення про порядок організації та

	<p>проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) Ознайомитися із положенням можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики майбутніх фахівців «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів закладів вищої освіти» Ознайомитися із положенням можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Додаткові бали отримують студенти, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.</p>
Неформальна освіта	<p>Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra. Можливість зарахування неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) Ознайомитися з положенням можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/819_29.11.2019.pdf</p>

Викладач _____ Кравець Н.С.